

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi uchylił w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 3 stycznia 2013 roku wydany w sprawie I Nc 948/12 i oddalił powództwo P. C. przeciwko A. F. o zapłatę oraz zasądził od P. C. na rzecz A. F. kwotę 3355 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że pozwem z dnia 20 grudnia 2012 roku powód wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by pozwany zapłacił na jego rzecz na podstawie weksla kwotę 25.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu. W dniu 3 stycznia 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi wydał nakaz zapłaty w sprawie I Nc 948/12, w którym uwzględnił powództwo.

Pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty zaskarżając nakaz w całości i wnosząc o jego uchylenie.

Powód wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

A. F. nabył prawo do nieodpłatnego nabycia akcji (...) S.A. serii C wyemitowanych na podstawie uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia tej spółki w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji nowych akcji na okaziciela serii C z wyłączeniem prawa poboru, które miało miejsce w dniu 12 maja 2011 roku. Pozwanemu przysługiwało prawo do nabycia 96 akcji. Powód P. C. ogłaszał się jako podmiot skupujący akcje (...) S.A. ze sloganem (...) S.A. (prawo do akcji (...)) wymień je na gotówkę już dziś”. Na ulotce gwarantował natychmiastowa zapłatę. Pozwany widział ulotki i zdecydował się na zawarcie umowy.

W dniu 4 stycznia 2012 roku powód zawarł z pozwanym umowę przelewu wierzytelności. W umowie pozwany oświadczył, że będzie mu przysługiwać prawo do nieodpłatnego nabycia akcji (...) S.A. Pozwany zobowiązał się dokonać wyłącznie na żądanie powoda wszystkich czynności faktycznych i prawnych oraz dopełnić wszelkich formalności jakie będą przewidziane procedurą nieodpłatnego nabycia akcji w związku z realizacją zobowiązania, w szczególności poprzez zawarcie umowy nieodpłatnego nabycia akcji. Pozwany zobowiązał się nadto wyłącznie na żądanie powoda otworzyć w (...) rachunek papierów wartościowych oraz zapisać akcje na tym rachunku, dokonać blokady akcji na rzecz powoda i odwołać ją wyłącznie za zgodą powoda (§1). W § 2 umowy strony postanowiły, że z zastrzeżeniem warunku zawieszającego, iż wierzytelności powstaną, pozwany przelewa na kupującego wszystkie wierzytelności za cenę 2.500 zł, a powód przelew ten przyjmuje. Pozwany pokwitował odbiór 2.500 zł przed zawarciem umowy (§ 3 ust.1).

Przez wierzytelności należało rozumieć wszystkie wierzytelności, które będą przysługiwały sprzedającemu (pozwanemu) z tytułu nabycia wszystkich akcji jakie zostały lub zostaną przez powoda nabyte w kapitale zakładowym spółki (...) S.A. lub akcji zamiennych na rzecz podmiotu lub podmiotów trzecich czy też powoda – w tym sprzedaży lub zamiany. W § 4 umowy strony ustaliły, że jeżeli na skutek jakichkolwiek zdarzeń, w szczególności na skutek zbycia przez pozwanego jakichkolwiek części akcji na podstawie innej czynności prawnej niż umowa sprzedaży lub umowa zamiany nie mogłaby obejmować wszystkich akcji, powodowi przysługuje prawo odstąpienia od umowy w terminie do 31 grudnia 2020 roku. W takim przypadku pozwany zobowiązany był do natychmiastowego zwrotu wszystkich kwot otrzymanych od powoda w związku z zawarciem niniejszej wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia otrzymania tych kwot. Zgodnie z § 4 ust.2 umowy strony przewidziały również obowiązek zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda kary umownej w wysokości dziesięciokrotności kwoty ceny zapłaconej pozwanemu za wierzytelności określonej w § 3 ust.1 w przypadku, gdyby nie doszło do zawarcia przez pozwanego umowy sprzedaży na zasadach określonych w § 1 ust.2 lit.e wskutek jakichkolwiek innych okoliczności, za które odpowiedzialność ponosić będzie

pozwany, jak też w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy z jakichkolwiek przyczyn leżących po stronie pozwanego.

W § 5 ust. 2 strony umowy przewidziały, że pozwany wystawi na rzecz powoda oraz wręczy mu weksel in blanco, który to weksel powód lub jego następca będzie miał prawo wypełnić na sumę zobowiązań pozwanego wynikających z niniejszej umowy oraz zamieścić na tym wekslu klauzulę „bez protestu”, wpisać datę wystawienia, datę płatności oraz miejsce płatności wedle swego swobodnego uznania, zawiadamiając o tym pozwanego listem poleconym, co najmniej na siedem dni przed wpisana na wekslu datą. W tym samym dniu pozwany udzielił powodowi pełnomocnictwa do dokonywania w jego imieniu jako mocodawcy wszelkich czynności faktycznych i prawnych mających na celu nabycie akcji na rzecz pozwanego, a także mających za przedmiot akcje oraz dokonywania wszelkich czynności dotyczących akcji.

Zgodnie z uchwałą nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. umowy nabycia akcji na okaziciela serii C można było zawierać od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 8 października 2013 roku. Pozwany zawarł umowę nabycia 96 akcji na okaziciela typu C. Zgodnie z punktem 2.1 umowy nieodpłatnego nabycia akcji pracowniczych (...) S.A. w okresie 24 miesięcy od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych tj. do dnia 7 lipca 2013 roku uprawniony pracownik nie mógł rozporządzać, obciążyć, ani zobowiązać się do rozporządzenia lub obciążenia żadną z akcji. Sankcją za naruszenie wskazanego warunku była przewidziana w punkcie 2 ust. 2 kara umowna odpowiadająca wartości rynkowej akcji zbytych lub obciążonych wbrew zakazowi.

W dniu 8 marca 2012 roku pozwany jako sprzedawca zawarł ze spółką (...) S.A. reprezentowaną przez C. N. – Prezesa Zarządu i J. B. – członka Zarządu umowę przelewu wierzytelności, na mocy której pozwany zobowiązał się wobec kupującego pod warunkiem zawieszającym, że wierzytelność powstanie, do przelewu na rzecz kupującego wszystkich wierzytelności za cenę 5400 zł, a kupujący przelew przyjął. Kwotę tą pozwany otrzymał przed zawarciem umowy i ją pokwitował.

Pełnomocnikami rachunku pozwanego są P. C., C. N., J. B. i A. P.. Wyплаты dywidendy od akcji (...) S.A. za rok 2011 dokonała A. P. w dniu 24 lipca 2012 roku.

W dniu 30 listopada 2012 powód wezwał pozwanego do wykupienia weksla własnego na sumę wekslową w kwocie 25000 zł z terminem zapłaty w dniu 10 grudnia i miejscem płatności w Ł..

Powód wypełnił weksel wpisując „J. dnia 04 stycznia 2012 roku Na 25000 zł, 10 grudnia 2012 roku zapłacę bez protestu za ten własny weksel na zlecenie P. C. sumę dwadzieścia pięć tysięcy złotych Płatny Ł..” Na wekslu podpisał się pozwany A. F..

Osoby, z którymi spółka (...) zawierała umowy musiały podpisać umowę przelewu wierzytelności, pełnomocnictwo do tych akcji dla spółki (...), deklarację wekslową i weksel in blanco. Przelew wierzytelności był dokumentem potwierdzającym, że sprzedający otrzymał od kupującego ustaloną kwotę. Sprzedający posiada akcje, których nie może sprzedać, dlatego dawał pełnomocnictwo do tych akcji.

Pozwany otrzymał od powoda kwotę 2500 zł, zaś od spółki (...) kwotę 4000 zł. Pozwany nie wspominał w firmie (...) nic na temat tego, że część akcji typu C sprzedał powodowi. Przed podpisaniem umowy powód jej nie czytał.

W piśmie z dnia 21 lutego 2014 roku pozwany złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu polegającego na tym, że strony umowy z 4 stycznia 2012 roku ustaliły w trakcie rozmów przed podpisaniem umowy, że pozwany sprzeda powodowi połowę akcji. W oświadczeniu tym pozwany podniósł, że treść umowy poznał dopiero w trakcie postępowania sądowego, kiedy otrzymał jej odpis z pismem z dnia 18 czerwca 2013 roku.

Analizując zasadność zgłoszonego w pozwie żądania Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą roszczenia powoda jest zobowiązanie wynikające z weksla własnego in blanco. Pozwany zarzuca wypełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem towarzyszącym wręczeniu weksla w stanie niezupełnym i odwołuje się do stosunku podstawowego.

Odwołanie się w zarzutach od nakazu zapłaty do stosunku podstawowego prowadzi przede wszystkim do uwzględnienia tego stosunku w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego, z tą tylko różnicą, że przy uwzględnieniu również stosunku podstawowego.

Przyjmuje się, że z chwilą wystawienia weksla in blanco i wręczenia go wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia między wystawcą weksla lub akceptantem a osobą, której ten weksel zostaje wręczony – określające sposób jego uzupełnienia. Porozumienie takie jest umową zawieraną pomiędzy odbiorcą weksla, a wystawcą weksla lub akceptantem, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Weksel in blanco powinien być wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym. Zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym jest skuteczny zarówno wobec bezpośredniego kontrahenta, któremu osoba podpisana na wekslu in blanco weksle wręczyła, jak i osoby, która nabywając weksel po wypełnieniu była w złej wierze lub dopuściła się niedbalstwa (art.10 w zw. z art.103 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe).

W przedmiotowej sprawie deklaracja wekslowa została sporządzona w formie pisemnej, zgodnie z jej treścią wypełnienie weksla miało nastąpić na sumę zobowiązań wynikających z umowy. Powód wypełnił weksel w dniu 4 stycznia 2012 roku, określając termin płatności na 10 grudnia 2012 roku. W tej dacie roszczenie powoda wobec pozwanego nie było jeszcze wymagalne bowiem możliwość zawarcia umowy sprzedaży akcji istniała dopiero po dniu 7 lipca 2013 roku. Wypełnienie weksla było zatem przedwczesne – w tej dacie kara umowna w kwocie 25000 zł nie była wymagalna.

Niezależnie od tego Sąd Rejonowy stwierdził, że roszczenie wekslowe było niezasadne z uwagi na nieważność umowy przelewu wierzytelności zawartej z pozwanym w dniu 4 stycznia 2012 roku. Wykazanie nieważności lub unieważnienie umowy będącej źródłem zobowiązania wekslowego jest jednoznaczne ze stwierdzeniem nieistnienia tego zobowiązania.

Przedmiotem przelewu były papiery wartościowe w postaci akcji (...) S.A., które pozwany nabył lub miał nabyć nieodpłatnie od Skarbu Państwa. Do ich nabycia znajdowały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, a w szczególności art.38 ust.3 przewidujący szczególne czasowe ograniczenie w obrocie akcjami – na okres 2 lat od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych. W art.38 ust.4 ustawa zastrzega, że umowa mająca za przedmiot zbycie akcji nabytych nieodpłatnie, zawarta przed upływem terminów określonych w ust. 3 jest nieważna. W przypadku akcji nabywanych przez pozwanego ograniczenie trwało do 7 lipca 2013 roku. Pojęcie „umowy mającej za przedmiot zbycie akcji” powinno być rozumiane jako obejmujące szeroką grupę umów, których skutkiem ma być zbycie akcji, nie tylko umowy sprzedaży, ale również umów przelewu wierzytelności, także tych warunkowych. Inne rozumienie przepisu niweczyłoby jego cel.

Prowadzi to do wniosku, że weksel został wypełniony nieprawidłowo, co wyłącza odpowiedzialność pozwanego tak na podstawie weksla, jak i na podstawie stosunku podstawowego.

Sąd Rejonowy z urzędu rozważył czy żądanie powoda nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art.5 k.c.). W ocenie Sądu za zastosowaniem konstrukcji nadużycia prawa przemawia postawa powoda, który zajmował się skupem akcji na szeroką skalę, a przy tym oferował sprzedawcom bardzo niską kwotę za ich nabycie. Nadto powód świadomie wypełnił weksel w momencie, gdy nie można było zarzucić pozwanemu naruszenia umowy. Umowa dotycząca akcji została w pierwszej kolejności zawarta z powodem, zatem to druga umowa mogłaby zostać uznana za bezskuteczną. Ochrona tego rodzaju poczynań przez odwołanie się do abstrakcyjności zobowiązania wekslowego byłaby sprzeczna z elementarnymi odczuciami sprawiedliwości.

Z powyższych względów Sąd Rejonowy uchylił nakaz zapłaty i oddalił powództwo w całości. Sąd pominął przy tym ocenę złożonego przez pozwanego oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia złożonego pod wpływem błędu z uwagi na uznanie umowy za nieważną.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art.98 § 1 i § 3 k.p.c.

Apelację od przedmiotowego wyroku wywiódł powód. Zaskarżył wyrok w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj. art.316 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy w dacie wyrokowania roszczenie powoda było wymagalne,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

a. art.38 ust.4 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji w zw. z art.58 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji uznanie umowy z dnia 4 stycznia 2012 roku za nieważną, w sytuacji, gdy przepis art.38 ustawy stanowi, że nieważne są umowy mające za przedmiot zbycie akcji nabytych nieodpłatnie zaś przedmiotem umowy stron nie było zbycie akcji, a jedynie cesja wierzytelności przyszłych z akcji oraz zobowiązanie pozwanego do dokonania sprzedaży po upływie terminie 2 lat przewidzianych przez ustawę,

b. art.5 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powód naruszył zasady współzycia społecznego wobec zaoferowania pozwanemu bardzo niskiej ceny za nabycie wierzytelności z akcji (...) S.A. oraz wypełnienie weksla w chwili, gdy nie można było zarzucić pozwanemu naruszenia umowy z powodem, w sytuacji, gdy to pozwany podpisał z dwoma różnymi podmiotami umowy cesji tych samych wierzytelności.

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że w dacie wypełnienia weksla roszczenie powoda nie było jeszcze wymagalne podczas, gdy w dacie płatności weksla tj.10 grudnia 2012 roku roszczenie to było wymagalne, gdyż 8 marca 2012 roku pozwany zawarł z (...) S.A. tożsamą umowę przelewu wierzytelności, czym uniemożliwił powodowi realizację umowy; tym samym powód miał prawo żądać kary umownej zastrzeżonej na okoliczność nienależytego wykonania umowy.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 3 stycznia 2013 roku sygn.. I Nc 948/12 i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Ewentualnie powód wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia art.233 k.p.c., gdyż dopiero prawidłowo ustalony stan faktyczny może być podstawą stosowania norm prawa materialnego.

Zarzut ten jest zasadny. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, by powód wypełnił weksel in blanco w dniu 4 stycznia 2012 roku. Data 4 stycznia 2012 roku jest datą wystawienia weksla przez pozwanego i wręczenia go powodowi.

Datą tą powód uzupełnił weksel, lecz nie ma ona znaczenia dla oceny ważności zobowiązania pozwanego.

Sąd Rejonowy uznał roszczenie powoda za niezasadne, wskazując na trzy samodzielne podstawy oddalenia powództwa: (1) wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, (2) nieważność umowy przelewu wierzytelności z dnia 4 stycznia 2012 roku, (3) sprzeczność żądania powoda z zasadami współżycia społecznego.

W odniesieniu do pierwszej z wymienionych podstaw wskazać należy, że zobowiązanie osób podpisanych na wekslu powstaje z chwilą jego wydania, przy czym wywołuje pełne skutki prawne z mocą wsteczną dopiero wówczas, gdy weksel zostanie wypełniony w sposób określony w przepisach prawa wekslowego. Zgodnie z postanowieniami deklaracji wekslowej zawartej w umowie przelewu wierzytelności z dnia 4 stycznia 2012 powód był uprawniony do wypełnienia weksla na sumę zobowiązań pozwanego wynikających z umowy, zamieszczenia na wekslu klauzuli bez protestu, wpisania daty wystawienia, daty płatności oraz miejsca płatności wedle swobodnego uznania, przy czym obowiązany był zawiadomić o tym pozwanego listem poleconym co najmniej na siedem dni przed wpisaniem na wekslu datą płatności. Na tle tak sformułowanej deklaracji wekslowej nie budzi wątpliwości, że data wystawienia weksla mogła być wpisana dowolnie. Zobowiązanie pozwanego powinno być wymagalne w dacie płatności weksla. Rozważenia wymaga zatem czy w dniu 10 grudnia 2012 roku istniało wymagalne roszczenie powoda w stosunku do pozwanego o zapłatę kwoty 25000 zł wynikające z umowy przelewu wierzytelności z dnia 4 stycznia 2012 roku.

Suma wekslowa odpowiada wysokości kary umownej zastrzeżonej w § 4 ust. 2 umowy przelewu. Kara umowna została zastrzeżona na wypadek niezawarcia przez sprzedającego umowy sprzedaży na zasadach określonych w § 1 ust.2 lit.e, wskutek jakichkolwiek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosić będzie sprzedający, jak też w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy z jakichkolwiek innych przyczyn leżących po stronie sprzedającego.

W treści umowy pozwany jako sprzedający zobowiązał się m.in. do tego, że z wyjątkiem umowy sprzedaży, do której zawarcia zobowiązał się na podstawie § 1 ust.2 lit.e umowy, bez zgody kupującego wyrażonej w formie pisemnej pod rygorem nieważności nie będzie zawierał żadnych umów, ani nie będzie dokonywał żadnych jednostronnych czynności prawnych mających na celu zbycie akcji lub zobowiązanie do zbycia akcji (§ 1 ust.3 lit.e). Zawarcie przez pozwanego umowy przelewu wierzytelności ze Spółką (...) w dniu 8 marca 2012 roku niewątpliwie stanowi niewykonanie przez pozwanego zobowiązania z § 1 ust.3 lit.e umowy, a tym samym stanowi podstawę roszczenia powoda o zapłatę kary umownej.

Strony nie zawarły w umowie postanowień co do terminu płatności kary umownej, należy zatem przyjąć, że roszczenie o zapłatę kary umownej stało się wymagalne po wezwaniu pozwanego do zapłaty (art.455 k.c.). Nastąpiło to w liście poleconym z dnia 30 listopada 2012 roku. Prowadzi to do wniosku, że w dacie płatności weksla tj. 10 grudnia 2012 roku istniało zobowiązanie pozwanego do zapłaty kwoty 25000 zł tytułem kary umownej, na którą został wypełniony weksel.

Słuszny jest przy tym podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 38 ust.3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji. Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że zawarta przez strony w dniu 4 stycznia 2012 roku umowa przelewu wierzytelności jest nieważna.

Zgodnie z powołanym przepisem akcje nabyte nieodpłatnie przez uprawnionych pracowników nie mogą być przedmiotem obrotu przed upływem dwóch lat od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych. Umowa mająca za przedmiot zbycie akcji nabytych nieodpłatnie, zawarta przed upływem terminów określonych w ust. 3 jest nieważna (art.38 ust.4 ustawy). W niniejszej sprawie termin, o którym mowa w art.38 ust.3 ustawy upłynął w dniu 7 lipca 2013 roku.

Użyte w ust. 3 art.38 pojęcie obrotu nie jest tożsame z pojęciem umowy zbycia akcji, o której mowa w ust. 4. Pojęcie obrotu jest szersze. Obejmuje każde rozporządzenie akcją, w tym jej zbycie (przeniesienie własności), zastawienie, ustanowienie prawa użytkowania, wydzierżawienie i inne rozporządzenia. Nie każdy zatem obrót akcjami nabytymi nieodpłatnie przez uprawnionych pracowników przed upływem terminu określonego w art.38 ust.3 jest nieważny. Nieważna jest tylko taka umowa, której przedmiotem jest zbycie akcji. Celem takiego uregulowania ustawowego jest

umożliwienie kontroli akcjonariatu w prywatyzowanej spółce. Umowy rozporządzające akcjami, które nie stanowią zbycia akcji nie prowadzą do zmiany osoby akcjonariusza. Nadto, jak trafnie podnosi apelujący, zasadą jest zbywalność akcji. Wszelkie ograniczenia zbywalności akcji należy zatem rozumieć ściśle.

W tym kontekście stwierdzić należy, że przedmiotem umowy stron z dnia 4 stycznia 2012 roku nie było zbycie akcji, lecz przelew wierzytelności przysługującej z umowy sprzedaży akcji, która zostanie zawarta po upływie ustawowego ograniczenia. Umowa ta nie jest zatem nieważna w świetle art.38 ust.4 ustawy.

Trafny okazał się także zarzut naruszenia art.5 k.c. Odwołanie się do konstrukcji nadużycia prawa może następować jedynie w wyjątkowych sytuacjach, w razie wystąpienia szczególnych okoliczności uzasadniających przekonanie, że wykonywanie prawa jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Na zasady współzycia społecznego nie może powoływać się ten kto sam prawa nadużywa postępując nieuczciwie. Pozwany zawierając dwie identyczne umowy przelewu tych samych wierzytelności działał nielojalnie wobec obu swoich kontrahentów. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczność ta wyklucza zastosowanie art.5 k.c. dla obrony pozwanego.

Wobec powyższego konieczne jest dokonanie przez Sąd Okręgowy oceny skuteczności złożonego przez pozwanego w toku postępowania przed Sądem I instancji oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli – umowy z dnia 4 stycznia 2012 roku - złożonego pod wpływem błędu. Powołując się na błąd pozwany wskazuje, że był przekonany, że sprzedaje powodowi jedynie połowę akcji, a treść umowy poznał dopiero w trakcie niniejszego procesu.

Przesłanki błędu określa art.84 k.c. stanowiąc, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła błąd z łatwością zauważyć. Ciężar wykazania tych okoliczności spoczywa na uchylającym się od skutków prawnych oświadczenia woli (art.6 k.c.).

Pozwany ciężarowi temu nie sprostał. Po pierwsze umowa z dnia 4 stycznia 2012 roku choć ma skomplikowaną treść, jasno wskazuje już w pierwszym punkcie, że dotyczy wszystkich akcji (...) S.A., jakie zostały lub zostaną przez pozwanego nabyte. Po drugie sam pozwany zeznał, że umowę czytał jedynie pobieżnie. Nadto twierdzenia pozwanego, że pozostawał w błędnym przekonaniu, że sprzedaje powodowi połowę akcji są niewiarygodne o tyle, że w treści identycznej umowy zawartej w marcu 2012 roku ze spółką (...) (również dotyczącej wszystkich akcji) złożył oświadczenie, że do dnia zawarcia umowy nie zawierał żadnych umów, ani nie dokonywał żadnych jednostronnych czynności prawnych mających na celu przeniesienie lub zobowiązanie do przeniesienia wierzytelności.

Pozwany nie wykazał zatem istnienia samego błędu, ani tym bardziej, że został on wywołany przez powoda lub, że powód mógł ów błąd z łatwością zauważyć.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na zasadzie art.386 § 1 k.p.c. orzekając jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. na zasadzono kwotę złożyły się opłata od apelacji 1250 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym 1200 zł. Wynagrodzenie pełnomocnika Sąd Okręgowy ustalił zgodnie z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.).